

Előadás előíma

Mindenható Istenünk, kedves Mennyei Atyánk az Úr Jézus által!

Áldunk Téged minden jószágodért! Hálát adunk azért a hithősökért, akik jó példát és erősítést adtak nekünk a Hozzád való hűségben, misszióban, Érted vállalt szenvedésben. Hálát adunk, hogy az ő helytállásuk által is megmaradt, fennmaradt, tisztult a Te anyaszentegyházad, és a mi Református Egyházunk is, amelyben éltetsz minket. Köszönjük, hogy Igédben minden fontos kérdésünkre választ kapunk. Taníts, bátoríts, vezess minket most, amikor arra figyelünk, hogy miként van jelen és kapcsolódik össze a misszió és a **mártírium** a Te drága Szentírásodban. Formáld e bibliatanulmányozás által is életünket! Légy velünk Szentlelked által. Ámen.

Misszió és mártírium a Bibliában

Előadás a Nyugat Európai Magyar Református Lelkigondozó Szolgálat konferenciáján

2016. július 14. Felsőőr

írta: Dr. Dobos Ágoston békésszentandrási ref. lelkész, missziói előadó

Előadásom vázlatja:

-Bevezetés: Mit értek misszió alatt a Bibliában? Mit értek mártírium alatt a Bibliában?

-Hogyan kapcsolódik össze a misszió és mártírium a Bibliában nevezetes személyek életében és textusokban? (1. Ószövetség, 2. Jézus, 3. Keresztények)

-Befejezés: Mit tanulhatunk mindebből? Milyen személyes emlékeim vannak a misszió és mártírium összekapcsolódásában?

Bevezetés: Fogalom tisztázás

Mit értek misszió alatt a Bibliában?

A „misszió” kifejezés ebből a latin szóból ered: „mitto, mittere”. Jelentése: küldeni. A misszió szó jelentése ennél fogva ez: küldetés. Sokféle küldetés van. Mi a keresztyén teológiában misszió alatt azt a speciális küldetést értjük, amelyet Jézus Krisztus így fogalmazott meg: „Menjete el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet.” (Mt. 28, 19)

Ezt nevezhetjük a misszió „locus classicus”-ának, vagyis a leghíresebb, legismertebb missziói bibliai idézetnek. Ugyanezt a küldést Jézus mind a négy evangélium végén és az Apostolok Cselekedetei elején más szavakkal is megfogalmazta.

János evangéliumában szerepel a missziós küldő ige szó szerint: „Jézus erre ismét ezt mondta nekik: „Békesség néktek! Ahogyan engem elküldött az Atya, én is elküldelek titeket.” Jn. 20,21 Latinul: „pax vobis sicut misit me Pater et ego mitto vos”

Az Apostolok cselekedetei könyvének híres missziói Igéje pedig különösképpen is kapcsolódik mai előadásunkhoz. Ez így hangzik: „Ellenben erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek, és tanúim lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában, sőt egészen a föld végső határáig.” (ApCsel. 1,8). A „tanúim lesztek” részlet így hangzik görögül: „esesthe mou martures”. A tanú, a Jézusról tanúságot tevő a görög szó nyomán missziót végző mártír.

A misszió központi jelentőségű Jézus feltámadása és mennybemenetele közötti időszakában. E negyven napnak talán ez az egyik leghangsúlyosabb üzenete minden kor tanítványai számára. Tehát a tanítvánnyá tételt, a Jézusról való tanúságtételt, ezt a speciális küldetés- adást értem én jelen előadásomban misszió alatt.

Mit értek mártírium alatt a Bibliában?

A „mártír” görög szó eredeti jelentése „tanú”. A tanúságnak, tanúskodásnak nincs köze feltétlenül a szenvedéshez, vagy a vértanú halálhoz, mégis mi a köznyelvben mártír alatt egy nemes ügyért szenvedőt, vagy esetleg hősi halottat értünk. Sokféle nemes ügyért lehet áldozatot vállalni, és azért szenvedni. Mai előadásomban a „mártírium” alatt azt a fajta szenvedést, vagy vértanú sorsot értem, amit egy ember az Úr Jézus Krisztusért vállal. Ilyen mártírokká váltak sokan, akik térítettek, engedelmesek voltak Krisztusnak, és hirdették az evangéliumot, tanítvánnyá tettek másokat. Ezért egyesek gyűlöletét váltották ki, akik üldözték őket. Ilyen volt Péter (Ap. csel. 4:2-3, és Pál is (Ap.csel. 13,14-52; 14,1-20) Voltak olyan mártírok is, akik ugyan másokat nem térítettek, de istenfélő ill. keresztyén magaviseletük miatt üldözték őket. (Pl. Jakab, Apcsel 12:2) Az ő szenvedésük ugyanakkor mégis beszédes és erőteljes térítő erővé vált sokak számára.

Hogyan kapcsolódik össze a misszió és mártírium a Bibliában?

Nézzük meg, hogyan kapcsolódott össze a misszió és mártírium néhány bibliai nevezetes személy életében, tanításában. Vizsgáljuk meg e kérdést az Ószövetségben, Jézusnál, és a későbbi keresztyénekre nézve!

A misszió és mártírium a Bibliában összekapcsolódik, sőt elválaszthatatlan. Aki Krisztust hirdette, azt üldözték előbb-utóbb. Aki a kegyelmes, mindenható, egy igaz Istent képviselte, azt valamilyen módon bántották egyesek.

A misszió szó szerint is egyenlő a mártírsággal, ahogy láttuk: misszió=tanúságtévő=mártír. De nemcsak a szavak, és kifejezések esnek itt egybe, hanem tartalmilag is ez a helyzet. Ha valaki csak „passzív” tanúságtévő Krisztusról, tehát még ha az illető nem is végzett aktív missziót, nem térítette az embereket, az is egyesek számára irritáló, és bántalmazást kiváltó. A térítést végzők pedig még inkább az Isten ellenes erők agresszióját váltják ki. Mindkét fajta tanúságtévő misszionáriussá válik, mert cselekedete, hithűsége másokra Igehirdető és formáló hatással van.

Ószövetség

Tartalmi vázlat:

-Zsidók 11 összefoglalása, -Illés –Jeremiás -Ámós -Márdokeus -Sidrák Misák Abednégó –Dániel -amiben az Ó más az Újszövetségnél

Az Ószövetségben Isten szent emberei elsősorban Izrael népét igyekeztek újból és újból Istenhez téríteni. Isten népe sokszor meggyengült hitében, Isten iránti bizalmában, sokszor elhagyta Istenét. Számталanszor a környező népek pogány hiedelmei és szokásait vették át, mert ezt jobbnak, hihetőbbnek, vonzóbbnak találták. Őket térítették a próféták, és a Szentlélek emberei. Ebben a törekvésükben sokszor kellett szenvedniük. Erről ír szinte himnikus szárnyalásban a Zsidókhöz írt levél 11. fejezete bátorításként is kora keresztyénüldözötteinek.

Néhány személyt külön is hadd emeljek ki, akiket a térítő, tanúságtévő tevékenységük miatt látványosan üldöztek:

Illés próféta Aháb királlyal, és a Baál papokkal, és az őket követő, Istent elhagyó néppel konfrontálódott. Az ő híres térítő mondata ez: „Meddig sántikáltok kétfelé, ha az Úr az Isten, kövessétek Őt” (1Kir. 18,21) . Aháb király is, és kifejezetten Jezabel halálos elszántsággal üldözte őt. Végül mégis megmenekült, és Isten megdicsőítő módon tüzes szekérben magához vette őt.

Jeremiás próféta Isten akaratának hirdetése közben a hamis próféták, hamis hazafiak és a nép rájuk hallgató vezetőivel került szembe, akik egész mást gondoltak az Úr szavának és akaratának. A prófétát igehirdetése miatt megverette és kalodába záratta Pashúr főpap (Jer 20:2), ciszternába vetették (38:4-6), őrizetben tartották (38:28). A Bibliában nem olvasunk élete végéről. (Az egyháztörténet hagyománya szerint kettéfűrészelték. Zsid. 11:37)

Ámós próféta a kettészakadt országban az északi országrészben térített, és ítélte el a pogány módra emelt bételi oltárt. Ezt a délen fekvő jeruzsálemi templom ellen, annak riválisaként emelték, hogy az északon lakó nép vallásos hűségében nehogy hűtlen legyen az északi országrész uralkodójához. Ámós prófétát a környező népek bűnei ellen, de emiatti üldöztetésről nem tudunk. Kiterjedten prófétált még a korabeli szociális igazságtalanságok ellen is. Ennek következtében Amacjá főpap kiutasította az országból.

Eszter könyvében is olvashatunk Isten-hit miatti üldözésről. Bár Eszter nagybátyja Márdokeus nem végzett térítést, missziót, de a földi hatalmasság előtt nem meghajló magatartása ellenszenvet, dühöt és üldözést vont maga után. (Eszter 3:2,4) Végül Isten megkegyelmezett a Perzsa Birodalomban szétszóródott zsidóságnak, és üldözésüket szabadítássá változtatta.

Hasonló volt Sidrák, Misák, Abednégo fiatalok hitvalló bizonyágtétele Nebukadneccar babilóniai király idejében. Bár róluk sem olvassuk, hogy térítettek volna, de mivel Isten-hitükből fakadóan nem borultak le az aranszobor előtt, a tüzes kemencébe vetették őket. (Dán 3)

Dániel sem végzett direkt missziót-térítést, nem is emiatt volt konfliktusa eredetileg. Ellenfelei irigyek és féltékenyek lettek rá jó államvezetési előmenetele miatt. Hithűségét használták arra, hogy üldözhesék. Isten végül mindkét Dániel könyvében olvasható esetet szabadítássá, sőt hittérítő hatásúvá változtatta. A megdöbbsent babilóniai uralkodók ugyanis megváltoztatták hitüket és ezt birodalmukban is elrendelték. (Dán. 3:28-31, 6:26-28)

Az Ószövetségben kifejezett pogány térítési misszióról és ennek következtében támadt üldözésről nem olvasunk. Igaz ugyan, hogy Istennek az egész világra, a pogány népekre kiterjedő megtérítő akarata az egész Ószövetségben végig húzódik. Mégis a pogánymisszió és az emiatti üldözés Krisztus után bontakozik ki.

Újszövetség

Jézus

Tartalmi vázlat:

-*Jézus élete: Mi volt Jézus missziója? Mi volt Jézus mártíriuma? (Missziója miatt miért és hogyan üldözték?)*

-*Jézus tanítása: Mit tanított Jézus a misszióról és mártíriumról, vagyis a hit-terjesztésről és hit-üldözésről?*

-*Mit tanulhatunk ebből?*

Jézus Istenhez vonzotta, fordította, hívta az embereket. „Betelt az idő, és elközelített már az Isten országa: térjete meg, és higgyetek az evangéliumban.” (Mk. 1,15) Mindezt egészen új, és igazán eredeti, szeretettől, Szentlélektől való módon tette. Ez volt Jézus Istentől eredő missziója. Ezt számtalan alkalommal különféle beszédben, tettekben végezte. Egész élete, lényé hittérítés, misszió volt.

Jézusnak emiatt már korán konfliktusai lettek, a farizeusokkal, írástudókkal, főpapokkal. „*A zsidók ezért üldözni kezdték Jézust, mert szombaton tette ezt.*” (Jn. 5,16)

Az ellenszenv, üldözés egyre intenzívebb lett és hamarosan a kereszthalálhoz vezetett. Ennek emberi oka irigység és hit-ellentét volt:

Jézus megszólalt, és ezt mondta nekik: „Sok jó cselekedetet vittem véghez előttetek az én Atyám nevében: ezek közül melyik cselekedetem miatt köveztek meg engem?” A zsidók így feleltek neki: „Nem jó cselekedetért kövezünk meg téged, hanem káromlásért, és azért, hogy te ember létedre Istenné teszed magadat.” (Jn. 10, 32-33)

Pilátus pedig megkérdezte tőlük: „Akarjátok, hogy elbocsássam nektek a zsidók királyát?” -

mert tudta, hogy irigységből szolgáltatták ki Jézust a főpapok. (Mk. 15, 9-10)

Bár az üldözők emberek voltak, az igazi üldözés sokkal korábban és magasabban, a nem látható világban történt. A földi ellenszenv, meg nem értés, bántás a láthatatlan világ kihatása volt. János apostol képletesen szól erről evangéliumában és a Jelenések könyvében egyaránt:

„Benne élet volt, és az élet volt az emberek világossága. A világosság a sötétségben fénylik, de a sötétség nem fogadta be. Az Ige volt az igazi világosság, amely megvilágosít minden embert: ő jött el a világba. A világban volt, és a világ általa lett, de a világ nem ismerte meg őt: saját világába jött, és az övéi nem fogadták be őt.” (Jn. 1,4-11)

„És a sárkány odaállt a szülni készülő asszony elé, hogy amikor szül, felfalja a gyermekét. Az asszony fiúgyermeket szült, aki vasvesszővel legeltet minden népet.” (Jel. 12, 4-5)

Jézus mártírságának emberi akaraton és földi szinten felüliségéről beszélt Péter is, és írt Pál, akik szenvedésnek már a pozitív, isteni akaratát és dicsőségét is megértették: *„Azt, aki az Isten elhatározott döntése és terve szerint adatott oda, ti a pogányok keze által felszegeztétek és megöltétek. De őt az Isten, miután feloldotta a halál fájdalmait, feltámasztotta, mivel lehetetlen volt, hogy a halál fogva tartsa őt.” (ApCsel. 2, 23-24)*

„Mert az Isten őt rendelte engesztelő áldozatul azoknak, akik az ő vérében hisznek.” (Róm. 3,25)

Hogyan üldözték Jézust? Először úgy, hogy a „szálláson nem volt számára hely”, aztán Egyiptomba kellett menekülnie családjának, majd a kísértő el akarta már küldetése elején téríteni Isten eredeti akaratától. Később úgy, hogy rosszállólag tekintettek szavaira, cselekedeteire, sorozatosan állítottak számára szavakkal csapdát, majd összeesküvés és nagytanácsi elítélés nyomán Pilátusnál elintézték kivégzését.

Eddig Jézus életére, cselekedeteire figyeltünk missziója és szenvedése terén. Most nézzük tanítását. Mit tanított Jézus a misszióról és mártíriumról, vagyis a hit-terjesztés és hit-üldözés kapcsolatáról?

Istenhez térítő tevékenységet nemcsak maga akart Jézus végezni, hanem erre hívta el tanítványait: *„Tegyetek tanítvánnyá minden népet” (Mt 28:19).* *„A Krisztusnak szenvednie kell, de a harmadik napon fel kell támadnia a halottak közül és hirdetni kell az ő nevében a megtérést és a bűnbocsánatot minden nép között, Jeruzálemtől kezdve.” (Lk. 24,47)*

A hittérítés, Istenhez térítés, Jézus tanítványává tétel, róla való tanúságtétel mind egyet jelentenek, egy irányba hatnak. Hisszük, hogy a tanítványoknak mondott missziói megbízatások minden kor minden keresztyénei számára érvényesek és kötelezőek. Mindegyik evangélium végén és az Apostolok Cselekedetei elején ugyanez a nagy missziói megbízatás szerepel különböző megfogalmazásokban.

Márk evangéliumában a missziói megbízatásnak van a mai előadáshoz valamilyen figyelemreméltó kapcsolata: Itt az evangéliumot, Krisztusról szóló örömhírt továbbadóknak azt az ígéretet adja az Úr, hogy ha az Ő küldetésében valamilyen halálos balesetveszélybe kerülnek, onnan is kimentí őket Isten. Továbbá, ha az evangéliumhirdetésük közben halálos támadás éri őket, onnan is meg tudja őket az Úr menteni: *„Ezután így szólt hozzájuk: „Menjetek el szerte az egész világba, hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek. Aki hisz, és megkeresztelkedik, üdvözülni fog, aki pedig nem hisz, elkárhozik. Azokat pedig, akik hisznek, ezek a jelek követik: az én nevemben ördögöket űznek ki, új nyelveken szólnak, kígyókat vesznek kezükbe, és ha valami halálosat isznak, nem árt nekik, betegre teszik rá a kezüket, és azok meggyógyulnak.” Az Úr Jézus pedig miután ezeket mondta nekik, felemeltetett a mennybe, és az Isten jobbára ült. Azok pedig elmentek, hirdették az ígét mindenütt, az Úr pedig együtt munkálkodott velük, megerősítette az igehirdetést a nyomában járó jelekkel.” (Mk. 16,15-20)*

Később látni fogjuk, hogy látszólag ennek ellentmond az, hogy Jézus előre jelezte azt, hogy akik Őt követik, és Őt fogadják be, azoknak üldöztetés, szenvedés, sőt olykor halál lesz a része. Én azért nem látok ebben ellentmondást, mert mind a kettő igazság együtt létezik: Egyrészt igaz, hogy Jézus különös védelme

alatt és másrészt az is igaz, hogy ezzel egy időben a gonosz kiemelt támadása alatt vannak a misszió emberei. Jézus nem azt ígéri, hogy semmi baja nem lesz a missziót végzőknek, és mindenből ki lesznek mentve. Azt ígéri, hogy különös védelmet fognak tapasztalni. Ennek értelme az, hogy minden körülmények között érezzék a hűséges missziót végzők, hogy Jézus velük van „minden nap a világ végéig” (Mt 28:20). Másrészt a különös védelem célja az, hogy az Úr megerősítse az igehirdetést a nyomában járó jelekkel, azért, hogy akik hallják, és hirdetik az Igét, még inkább elhiggyék azt.

Saját szenvedésével előre tisztában volt Jézus, s ezt a kereszttel előtt és után is mondta tanítványainak. Ennek az Istenhez térítő-szerető életnek a célját és győzelmét is előre látta.

Az evangéliumokban több helyen olvashatunk arról, hogy Jézus felkészíti tanítványait arra, hogy az Ő küldetésében a tanítványoknak térítő munkájuk nyomán szenvedésben is lesz részük. *„Íme, én elküldelek titeket, mint juhokat a farkasok közé: legyetek tehát okosak, mint a kígyók, és szelídek, mint a galambok. Óvakodjatok az emberektől, mert átadnak a törvényszékeknek, és megkorbácsolnak zsinagógáikban, sőt helytartók és királyok elé hurcolnak énmiattam, tanúbizonyságul nekik és a pogányoknak.”* (Mt 10, 16-17)

„Mindenfélé nagy földrengések, járványok és éhínségek lesznek, rettenetes dolgok történnek, és hatalmas jelek tűnnek fel az égen... De még ezek előtt kezet emelnek rátok, és üldöznek titeket; átadnak benneteket a zsinagógáknak, és börtönbe vetnek, királyok és helytartók elé vezetnek titeket az én nevemért.” (Lk 21:11-13)

A figyelmeztetéshez ugyanakkor mindig kapcsolt bátorítást, vigasztalást is. A következő idézetek jól mutatják be ezt:

„Ne féljétek azoktól, akik megölik a testet, de a lelket meg nem ölhetik. Inkább attól féljétek, aki a lelket is, meg a testet is el tudja pusztítani a gyehennában. Ugye, a verébnak párja egy fillér, és egy sem esik le közülük a földre Atyátok tudtán kívül? Nektek pedig még a hajatok szála is mind számon vannak tartva. Ne féljétek tehát: ti sok verébnél értékesebbek vagytok. Aki tehát vallást tesz rólam az emberek előtt, arról majd én is vallást teszek mennyei Atyám előtt.” (Mt. 10, 28-32)

„Ha gyűlöl titeket a világ, tudjátok meg, hogy engem előbb gyűlölt, mint titeket. Ha e világból valók volnátok, a világ szeretné a magáét, de mivel nem e világból valók vagytok, hanem én választottalak ki titeket a világból, azért gyűlöl titeket a világ. Emlékezzetek arra az ígére, amelyet én mondtam nektek: Nem nagyobb a szolga az uránál. Ha engem üldöztek, titeket is üldözni fognak, ha az én ígémet megtartották, a titeket is meg fogják tartani. De mindezt az én nevemért teszik veletek, mert nem ismerik azt, aki elküldött engem.” (Jn. 15, 18-21)

Az első apostolok, hittérítők.

Jézus szavai beteljesedését látjuk abban, ahogy Pünkösöd után az apostolok és első evangélikátorok térítő munkáját üldözés követte. Így volt ez Péter, István, Pál életében is. Jakabot kivégezték, bár nem olvasunk evangélizálásáról, Fülöp evangélistánál nem olvasunk üldözésről, pedig evangélizált. János Patmosz szigetén volt száműzetésben Krisztus bizonyosságtétele miatt, bár tudomásunk szerint hosszú ideig élt és nem halt erőszakos halált. Mégis, ami jellemző volt a keresztyénség alakulására, az a hitelesítés és a nyomában fakadt konfliktusok, üldözések. A mártír (tanú) létet a mártírság (szenvedő hithős sors) követte.

Keresztyének

Vázlat:

-Misszió és mártírium összekapcsolódása

-Bátorítások a missziós mártírok számára:

1. Mennyei ok. 2. Szenvedő társak. 3. Bizonyágtétel lehetősége. 4. Szentlélek jelenléte. 5. Végső ítélet a gonosz felett. 6. Végső rehabilitáció a híveknek.

Mit tanít a Biblia a keresztyénség máig ható missziójának és mártíriumának kapcsolatáról?

Az első fontos tanítás ezzel kapcsolatban az, hogy lesz üldözés. Az apostolok megtapasztalták, amit Jézus erről mondott, s megerősítették tanításukkal az utánuk jövő keresztyéneket saját szavaikkal is. A keresztyének fel kell, hogy készüljenek arra, hogy bántani fogják őket azért, mert keresztyének. Antiszimpátia, ellenségeskedés, hazugságok, méltánytalan bánásmód, fizikai bántalmazás, akár halálba sodrás vagy kivégzés, tehát a szenvedés valamilyen formájára számítaniuk kell. Miközben a Szentírás szigorúan tiltja a jóslást, és annak bármilyen formáját, addig teljes teret enged a prófétai kinyilatkoztatásnak, amely szintén a jövőt vázolja fel előttünk. A kettő között lényeges különbség, hogy a jóslás ön vagy sátáni kezdeményezéssel és végrehajtással, Isten rejtett titkait vizsgálja. Mindezt hamis részlegességgel, hazugsággal terhelt, félelembe és pusztulásba sodróan teszi. Míg a prófétai jövő-kijelentés Isten akaratából, a Szentlélek hatására, igazan, és az ember javát szolgálóan történik. A Szentírás a keresztyének jövőjében nem rejti véka alá, hogy nehézséggel, üldöztetéssel számolni kell, ez valamilyen formában meglesz.

Fontos még e témában megjegyeznünk, hogy manapság elfogadott tény, hogy vannak olyan keresztyének –legalábbis magukat annak vallók-, akik nem végeznek missziót. Tehát miközben Krisztushoz tartozónak tartják magukat, nem tesznek róla tanúságot másoknak, és nem igyekeznek másokat Jézus tanítványává tenni. A Biblia szellemében mondhatjuk, hogy ők nem keresztyének. Egyszer egy német úriember azt mondta nekem egy konferencián, hogy nyilvánosan személyes hitünkről beszélni olyan, mintha valaki nyilvánosan levetkőzne, tehát megbotránkoztató és nem helyes, ezt mi se végezzük, és erre másokat sem készíthetünk. A Biblia másra tanít.

Jézus mondja: „Mert aki szégyell engem és az én beszédeimet, azt az Emberfia is szégyellni fogja, amikor eljön a maga, az Atya és a szent angyalok dicsőségében.” (Lk. 9,26) A Biblia amikor keresztyénekről beszél, akkor olyan embereket feltételez, akiknek természetes lételeme a misszió, az evangélium továbbadása, hirdetése. Amikor a Biblia arról ír, hogy a keresztyéneknek üldözésben lesz része, akkor ilyen emberekre gondol. A misszió és mártírium ezért kapcsolódik össze. Az Újszövetségben nemcsak a keresztyén üldözés előrejelzése szólal meg, hanem már a megtörtént, és átélt üldözésekre, - az előrejelzés megtörtént valóságára- való reflektálás is. Tehát emlékeztet arra, hogy az szenvedések előrejelzése beigazolódott, és innen viszi tovább a hallgatókat, a híveket további tanítással reménységre.

Korábban már láttuk azt, miként szól erről a szenvedésről előre Jézus.

A keresztyének üldözésének előjelzését adja nekünk Pál apostol is:

„Elküldtük Timóteust, a mi testvérünket és a Krisztus evangéliumának hirdetésében Isten munkatársát, hogy megerősítsen titeket, és bátorítson hitetekben, hogy senki meg ne tántorodjék a mostani megpróbáltatásokban. Hiszen ti is tudjátok, hogy erre vagyunk rendelve. Amikor nálatok voltunk, már előre megmondtuk nektek, hogy üldözni fognak minket, és amint tapasztaltátok, úgy is történt. (1Thessz. 3,2-4) De mindazokat, akik kegyesen akarnak élni Krisztus Jézusban, szintén üldözni fogják. (2Tim. 3,12)

A Zsidókhöz írt levél szerzője már a megtörtént keresztyén üldözésekre reagál:

De emlékezzetek a korábbi napokra, amelyekben miután megvilágosodtatok, sok szenvedéssel teljes küzdelmet állottatok ki. Mert egyrészt gyalázásokkal és gyötrésekkel nyilvánosan megszegyenítették titeket, másrészt társaikká lettetek azoknak, akikkel ugyanez történt. (Zsid. 10,32-33)

Újból jelezzük, hogy az Újszövetségben Isten nemcsak előre jelzi számunkra az üldözést, hanem bátorítást is ad. Ez a bátorítás igen jelentős, és több rétű.

Hatféle bátorítást fedeztem fel a szövegben. A bátorítást hat különböző szempontból közelítik meg a szent írók: 1. Mennyei ok, 2. Szenvedő társak, 3. Bizonyságtétel lehetősége, 4. Szentlélek jelenléte, 5. Végső ítélet a gonosz felett, 6. Végső rehabilitáció a híveknek.

Nézzük ezt sorban:

1. Mennyei ok. Bátorít minket az Ige úgy, hogy betekintést ad a „miért?”-ekbe. Bemutatja, hogy a földön történő küzdelmeknek mennyei háttere és ugyanakkor Isten által kézben tartott kontrollja van.

-Ellenben ha kitartóan cselekszitek a jót, és tűritek érte a szenvedést, az kedves az Isten szemében. Hiszen erre hívattatok el, mivel Krisztus is szenvedett értetek, és példát hagyott rátok, hogy az ő nyomdokait kövessétek” (1Pt. 2,10-21)

-Mert jobb jót, mint gonoszt cselekedve szenvedni, ha ez az Isten akarata. (1Pt. 3,17)

-És láttam, hogy a tengerből feljön egy fenevad, tíz szarva és hét feje volt, szarvain tíz korona, és a fejein istenkáromló nevek...Megadatott neki, hogy hadat indítson a szentek ellen, és legyőzze őket, megadatott neki a hatalom minden törzs és nép, minden nyelv és nemzet felett: hogy imádja őt mindenki, aki a földön lakik, akinek neve nincs beírva a megöletett Bárány életkönyvébe a világ kezdete óta. Ha valakinek van füle, hallja! Ha valakire fogság vár, fogságra jut; ha valakinek kard által kell meghalnia, kard által hal meg. Itt van a helye a szentek állhatatosságának és hitének. (Jel. 13,1-9)

„A tanítvány nem feljebbvaló a mesterénél, sem a szolga az uránál. Elég a tanítványnak, hogy olyanná legyen, mint a mestere, és a szolgának, mint az ura. (Mt 10:24-25)

2. Szenvedő társak. Bátorít minket Isten a keresztyén misszió miatti üldözésekben azzal, hogy nem egyedül vagyunk ebben az üldözésben, hanem már előttünk járt ebben Jézus, az apostolok, keresztyén kortársak. Sőt a hit ószövetségi hősei is, akik Isten Szentlelke szerint jártak, szóltak, mind hasonló, sőt nálunk sokkal nagyobb üldöztetésekben mentek át.

Mert egyrészt gyalázásokkal és gyötrésekkel nyilvánosan megszegyenítették titeket, másrészt társaikká lettetek azoknak, akikkel ugyanez történt. (Zsid. 10,33)

És mit mondjak még? Hiszen kifogynék az időből, ha szólnék Gedeonról, Bárákról, Sámsonról, Jeftéről, Dávidról, Sámuelről és a prófétákról.

Ezek hit által országokat győztek le, igazságot szolgáltattak, ígéreteket nyertek el, oroszlánok száját tömték be,tűz erejét oltották ki, kard élétől menekültek meg, betegségből épültek fel, háborúban lettek hősök, idegenek seregeit futamították meg. Asszonyok feltámadás révén visszakapták halottaikat. Másokat viszont megkínóztak, akik nem fogadták el a szabadulást, hogy dicsőségesebb feltámadásban legyen részük. Mások megszegyenítések és megkorbácsolások próbáját állták ki, sőt még bilincseket és börtönt is. Megkövezték, megégették, szétfűrészelték, kardélre hányták őket; juhok és kecskék bőrében bujdosnak, nélkülözve, nyomorogva, gyötrődve, sínylódva azok, akikre nem volt méltó a világ; bolyongtak pusztákban és hegyeken, barlangokban és a föld szakadékaiban.

És mindezekben, noha hit által elnyerték az Írás jó bizonyosságát, nem teljesült be az ígéret, mert Isten számunkra valami különbről gondoskodott, és azt akarta, hogy ők ne nélkülünk jussanak el a teljességre. Ezért tehát mi is, akiket a bizonyoságtévőknek akkora fellege vesz körül, tegyünk le minden ránk nehezedő terhet, és a bennünket megkörményező bünt, és állhatatossággal fussuk meg az előttünk levő pályát. Nézzünk fel Jézusra, a hit szerzőjére és beteljesítőjére, aki az előtte levő öröm helyett - a gyalázattal nem törődve - vállalta a keresztet, és az Isten trónjának a jobbára ült. Gondoljatok rá, aki ilyen ellene irányuló támadást szenvedett el a bűnösöktől, hogy lelketekben megfáradva el ne csüggedjete. (Zsid. 11,32- 12,3)

3. Bizonyágtétel lehetősége. Bátorítja a keresztyéneket a Szentírás úgy is, hogy a szenvedések egyik jó céljáról is szól. Ez pedig a misszió lehetősége. Az üldözések a Jézusról való örömhír továbbadásának alkalma.

De ez alkalom lesz nektek a tanúságtételre. Határozátok el szívetekben, hogy nem gondoltok előre a védekezésre, mert én adok nektek szájat és bölcsességet, amelynek nem tud ellenállni, vagy ellene mondani egyetlen ellenfelet sem. Kiszolgáltatnak titeket még a szülők, testvérek, rokonok és barátok is, egyeseket meg is ölnek közületek, és mindenki gyűlöl majd titeket az én nevemért. De egyetlen hajszál sem vész el a fejeteokről. Állhatatosságotokkal nyeritek meg majd a lelketeket.” (Lk. 21,13-19)

De még ha szenvednétek is az igazságért, akkor is boldogok vagytok; a fenyegetésüktől pedig ne ijedjete meg, se meg ne rettenjete meg. Ellenben az Urat, a Krisztust tartsátok szívetekben, és legyetek készen mindenkor számot adni mindenkinek, aki számon kéri tőletek a bennetek élő reménységet. (1Pt. 3,14-15)

4. Szentlélek jelenléte. Bátorítja a keresztyéneket az üldözésekben Jézus azzal, hogy emlékezzenek, Ő velük van, és a Szentlélek fog általuk szólni, nem kell aggódni, hogy mit mondjanak majd a faggatáskor, vallatáskor. (Mt. 10,18)

Amikor azonban átadnak titeket, ne aggódjatok amiatt, hogy miképpen vagy mit mondjatok, mert megadatik nektek abban az órában, hogy mit mondjatok. Mert nem ti vagytok, akik beszéltek, hanem Atyátok Lelke szól általatok. (Mt. 10,18)

5. Végső ítélet a gonosz felett. Mások fájdalma nem vigasz, de az igazságtalanság kínzó érzésétől szabadít fel az Ige azáltal, hogy bemutatja a gonoszok bűnhődését. Azokét, akik a keresztyének szenvedését okozták.

Ezután háború támadt a mennyben: Mihály és angyalai harcra keltek a sárkánnyal, és a sárkány is harcra kelt angyalaival együtt, de nem tudott felülkerekedni; és azért többé nem volt maradása a mennyben. És levettetett a hatalmas sárkány, az ősi kígyó, akit ördögnek és sátánnak hívnak, aki megtéveszti az egész földkerekséget; levettetett a földre, és vele együtt angyalai is levettek. Hallottam, hogy egy hatalmas hang megszólal a mennyben: „Most lett a mi Istenünk az üdvösség, az erő és a királyság, a hatalom pedig az ő Krisztusáé, mert levettetett testvéreink vádlója, aki a mi Istenünk színe előtt éjjel és nappal vádolta őket. Legyőzték őt a Bárány vérével és bizonyágtételük igéjével azok, akik nem kímélték életüket mindhalálig. Ezért vigadjatok egek, és akik bennük lakoztok: jaj a földnek és a tengernek, mert leszállt hozzátok az ördög nagy haraggal, mivel tudja, hogy kevés ideje van”. (Jel. 12,7-12)

„Gyötrődésük füstje száll felfelé örökkön-örökké, és sem éjjel, sem nappal nincs nyugalom azoknak, akik imádják a fenevadat és az ő képmását, és akik magukra veszik az ő nevének bélyegét.” (Jel 14:11)

„De a gyáváknak és hitetleneknek, az utálatosoknak, gyilkosoknak és paráznáknak, a varázslóknak és bálványimádóknak, és minden hazugnak meglesz az osztályrésze a tűzzel és kénnel égő tóban: ez a második halál”. (Jel. 21,8)

6. Végső rehabilitáció a híveknek. A legnagyobb vigasz pedig számunkra és minden kor keresztyénei számára az, hogy végül Isten uralma győz és Isten mindent felülmúló jutalmat készített azoknak, akik a szenvedések ellenére kitartottak, és megtartották, vagyis hangoztatták a Jézus bizonyágtételét.

Boldogok, akiket az igazságért üldöznek, mert övék a mennyek országa. Boldogok vagytok, ha énmiattam gyaláznak és üldöznek titeket, és mindenféle rosszat hazudnak rólatok. Örüljete meg és ujjongjatek, mert jutalmatok bőséges a mennyekben, hiszen így üldözték a prófétákat is, akik előttetek éltek.” (Mt. 5,10-13)

De mi nem a meghátrálás emberei vagyunk, hogy elveszünk, hanem a hitői, hogyan életet nyerjünk.
(Zsid. 10,39)

Ezek után láttam: íme, nagy sokaság volt ott, amelyet megszámolni senki sem tudott, minden nemzetből és törzsből, népből és nyelvből; a trónus előtt és a Bárány előtt álltak fehér ruhába öltözve, kezükben pedig pálmaágak, és hatalmas hangon kiáltottak: „Az üdvösség a mi Istenünké, aki a trónuson ül, és a Bárányé!” Ekkor megszólalt egy a vének közül, és megkérdezte tőlem: „Kik ezek a fehér ruhába öltözöttek, és honnan jöttek?” ...Ezt mondtam nekik: „Uram, te tudod”. Mire ő így válaszolt: „Ezek azok, akik a nagy nyomorúságból jöttek, és megmosták ruhájukat, és megfehéřítették a Bárány vérében. Ezért vannak az Isten trónusa előtt, és szolgálják őt éjjel és nappal az ő templomában, és a trónuson ülő velük lakik.” (Jel. 7,9-15)

Befejezés:

Mik számunkra a fő tanulságok? Mit tanulhatunk mindebből?

Nyilvánvaló, jól láttuk, hogy a misszió mindannyiunk feladata. Az is nyilvánvaló, hogy nekünk is üldöztetésre kell számítanunk. Ami ezzel együtt nagyon fontos, hogy azt a sok bátorítást, amit ad Isten hozzá, mindig szem előtt tartassuk. A kérdés az, hogy mennyire vagyunk engedelmesek? Kinek beszéltél Jézusról az elmúlt héten? Kit szeretted szavaiddal, példamutatásoddal Istenhez a Szentlélek erejét kérve? Minket közel sem érnek olyan üldözések, mint az 56-os és kommunista idők magyar református mártírjait, vagy korunk világszerte megkínzott keresztyén vértanúit. Mi ennek az oka? Kivételezettség, Isten különös kegyelme, vagy a mi missziói inaktivitásunk? Mindenesetre nekünk nem a bajt, az üldözést kell keresnünk, hanem a bizonyágtétel hiteles, szeretetteljes lehetőségét, a többi Krisztusra bízunk.

Milyen személyes emlékeim vannak a misszió és mártírium összekapcsolódásában?

Eszembe jut Dobos Károly lelkész nagyapám, akit élenjáró hite, missziós és krisztusi lelkülete miatt Budapest szívéből a bugaci puszták közepébe száműzték. Viszont Isten gazdagon megajándékozta állhatatosságát: 1956-ban templomot építő lelkész lehetett, élete végén nagy jutalmakat kapott, és 102. évében hazatérve a Mennyei Atyához, rég túlélte valamennyi rosszakaróját.

Eszembe jut Narancsik Pál lelkész nagyapám, aki Krisztus iránti hűségéből berlini operaénekesi karrier helyett 60 évig szolgált Délvidéken, és évente többször ment a szlovéniai magyarokhoz pásztori útra. Vállalta feleségével élete végéig az idegen országba kerültek –otthon idegenként- kisebbségi kirekesztettségét.

Eszembe jut Édesapám, Dobos Ágoston presbiter, gondnok, aki hajómérnökként hűségesen szolgált egyházában, és nevelte öt gyermekét Istennek tetsző hívő módon. Vállalta azt, hogy nem lett se vezérigazgatósági nagy ember, se egyetemi tanár. De megadatott neki, hogy egyházában maradandó értékekért fáradozzon, nyugdíjasként taníthatott a Műszaki Egyetemen óraadóként, és láthatta családjá szép kiteljesedését 5 gyermekében és 20 unokájában.

Az ő emlékü is kapcsol engem személyesen is a mostani konferencia témájához. Idézzük újból a Szentírás szavát befejezésül:

„Ezért tehát mi is, akiket a bizonyágtévőknek akkora fellege vesz körül, tegyünk le minden ránk nehezedő terhet, és a bennünket megkörtövező bűnt, és állhatatossággal fussuk meg az előttünk levő pályát. Nézzünk fel Jézusra.” (Zsid. 12:1)

„Ezeket azért mondom nektek, hogy békességetek legyen énbennem. A világon nyomorúságotok van, de biztatok: én legyőztem a világot.” (Jn. 16,33)

Misszió és mártírium a Bibliában

Előadás a Nyugat Európai Magyar Református Lelkigondozó Szolgálat konferenciáján

2016. július 14. Felsőőr

előadó: Dr. Dobos Ágoston

békésszentandrás ref. lelkész, missziói előadó

Email: dobos.agoston@szarvasnet.hu

Előadásom vázlata:

- Bevezetés: Mit értek misszió alatt a Bibliában? Mit értek mártírium alatt a Bibliában?
- Előadás fő része: Hogyan kapcsolódik össze a misszió és mártírium a Bibliában nevezetes személyek életében és textusokban?
(1. Ószövetség, 2. Jézus, 3. Keresztyének)
- Befejezés: Mit tanulhatunk mindebből?
Milyen személyes emlékeim vannak a misszió és mártírium összekapcsolódásában?

Előadás fő része:

Hogyan kapcsolódik össze a misszió és mártírium a Bibliában nevezetes személyek életében és textusokban?

Misszió és mártírium az Ószövetségben

- Zsidók 11 összefoglalása
- Illés –Jeremiás -Ámós -Márdokeus -Sidrák Misák Abednégo -Dániel
- amiben az Ó más az Újszövetségnél

Misszió és mártírium Jézusnál

- Jézus élete: Mi volt Jézus missziója? Mi volt Jézus mártíriuma? (Missziója miatt miért és hogyan üldözték?)
- Jézus tanítása: Mit tanított Jézus a misszióról és mártíriumról, vagyis a hit-terjesztésről és hit-üldözésről?
- Mit tanulhatunk ebből?

Misszió és mártírium a keresztyénekre nézve

- Misszió és mártírium összekapcsolódása
- Bátorítások a missziós mártírok számára
- 1. Mennyei ok. 2. Szenvedő társak. 3. Bizonyágtétel lehetősége. 4. Szentlélek jelenléte. 5. Végző ítélet a gonosz felett. 6. Végző rehabilitáció a híveknek.

MELLÉKLET 2: Énekek

Szkhárosi Horvát András, 1549 :

1. Semmit ne bánkódjál, Krisztus szent serege, Mert nem árthat néked senki gyűlölsége, Noha e világnak rajtad dühössége, De nem hágy szégyenben Krisztus ő Felsége.
2. Királyi nemzet vagy, noha te kicsiny vagy, Az Atya Istennél bizony te kedves vagy; Ő szent Fia által már te is fia vagy, Minden dicsőségben, higgyed, hogy részes vagy.
3. Hogyha te igazán a Krisztusban bízol, Higgyed, hogy lélekben Istennél gyarapszol, Ha Krisztus véréből igaz hittel iszol: Higgyed, hogy örökké meg nem szomjúhozol.
4. Akármint halásszon az ördög utánad, Az ő tagjaiban dühösködjék rajtad, Mind törrel, fegyverrel siessen utánad, Ha Krisztusban bízol, higgyed, az sem árthat.
5. Rajtad semmit sem fog a pogány ellenség, Noha nehéz néked a rettenetesség; Bátor koncra hányjon a hitlen ellenség: Feltámaszt a Krisztus, néked nagy reménység.
6. Oltalmazza Krisztus az ő szent egyházát, Miként a jó pásztor saját juhocskáját; Valaki hallgatja a Krisztus mondását, Viseli mindenkor szorgalmatos gondját.
7. Siess most mihozzánk, Krisztus, segélj minket, A te szent igéddel neveljed hitünket És te Szentlelkeddel bírjad életünket, Hogy minden dolgunkban dicsérhessünk téged.
8. Igaz fogadásod és minden beszéded, Nyilván vagyon immár minden dicsőséged; Ne hagyj elpusztulni e kicsiny sereget, Melyért a keresztfán vállal nagy gyötrelmet!
9. Ne nézzed, Úr Isten, e világ vakságát, Te nagy jóvoltodról háládatlanságát, A te igéd ellen ily nagy káromlását: Nézzed a Krisztusnak ártatlan halálát.
10. Vedd el már mirőlünk a sok ellenséget, Vedd ki miközülünk a sok gyűlölséget; Essenek szégyenbe minden ellenségink, Kik dicsőségedet tagadják s nevetik.
11. Senkiben nem bízik az anyaszentegyház, Hanem csak tebenned, ki minket oltalmazsz, És igazsággal mindenkoron táplálsz, Te szent sebeiddel minket megvigasztalsz.
12. Hálát adunk néked, mennybéli nagy Isten, Ki vagy egy szentségben és három személyben. Ne hagyj elrettennünk keserőségünkben, Halálunk óráján ne essünk kétségben!

Pintér Béla (1973-): Megszabadítottál

Már az első keresztények tudták mi a lényeg és teljes szívből dicsőséget adtak a seregek Istenének. Igaz hogy katakombákban éltek, meg pincék mélyén szólt az ének, de sohasem hódoltak be a sötétség erejének. Hogy utálták őket, belőlük mindig gúnyt űztek, börtönbe zárták, bíróság elé cibálták. Egyre jobban tiltották, tüzzel-vassal irtották, de az igazságot kalitkába nem zárhatták.

Én is Jézushoz tartozom, bátran hirdetem és megvallom:
Jézus az út, és rajta kívül nincs más.

Soha sem foglak téged megtagadni bármilyen nehéz lesz is megmaradni.
Mindig csak arról fogok énekelni, hogy megszabadítottál.

Ma is meghalnak több százan, szerte a nagyvilágban, vagy börtön mélyén ülnek, mert Jézusról beszéltek. De ők mindent vállalnak, igen az életük sem drága, csak elmondhassák, hogy Jézus Krisztus a Királyok Királya. És most itt vagyunk, te és én szabad országban nyugton, békén. Bátran lehet hirdetni a kapu nyitva csak be kell menni. Beszélhetsz róla az utcán vagy a rádió hullámhosszán, a tévében vagy cédéken, harsányan vagy félénken.

Nekem mindegy, csak mondd a világ had hallja, had tudja, had lássák mi van a szívedben, hogy te igazán hiszel az Istenben.